

PEDAGOGISCH BELEIDSPLAN

Voorwoord

Voor u ligt het pedagogisch beleidsplan van de Bombardon, kinderdagverblijf op basis van ouderparticipatie. Dit beleidsplan is geschreven voor (en door) ouders die als begeleiding op het kinderdagverblijf aanwezig zijn, voor de Inspectie Kinderopvang van de Gemeente Utrecht, en voor alle andere geïnteresseerden. Het is een neerslag van de visie en dagelijkse gang van zaken op de Bombardon.

Hoofdstuk 1 is een algemene inleiding over ouderparticipatiecrèche de Bombardon.

Hoofdstuk 2 geeft inzicht in onze visie op het pedagogisch handelen. Tegelijkertijd staan er handreikingen in voor de dagelijkse praktijk.

Hoofdstuk 3 legt de focus op de ontwikkeling van jonge kinderen. Dit biedt draaiers houvast om de fasen bij het kind beter te herkennen, te volgen en hierbij passend te handelen.

Hoofdstuk 4 sluit af met de voorwaarden die we als ouderparticipatie opvang scheppen. Hierdoor kunnen kinderen zich optimaal ontwikkelen.

Inleiding

Bombardon in een notendop
Gebouw en buitenruimte
Basis voor het hele gezin
Groepsopbouw
Praktische gegevens

Pedagogische visie

Visie op opvoeden
Sociaal-emotionele veiligheid
Structuur opvangdag
Vaste draaiers en plusdiensten
Wenbeleid

Ontwikkeling kinderen

Stabiliteit voor baby's
Sociale ontwikkeling
Persoonlijke competenties
Morele competenties
Feesten en rituelen

Waarborging pedagogisch handelen

Inwerken van draaiouders
Professionalisering
Pedagogisch coach & beleidsmedewerker
Persoonlijke- & teamontwikkeling

1. Inleiding

Bombardon in een notendop

De Bombardon is een actieve vereniging waar ouders bewust kiezen voor een kinderdagverblijf waarin ze zelf participeren. Deze keuze vereist een grote betrokkenheid van de ouders, wat resulteert in een huiskamergevoel op het kinderdagverblijf. Ondanks deze informele sfeer is de opvang professioneel georganiseerd: volgens de richtlijnen van de wet IKK, waarbij zaken zoals hygiëne en veiligheid worden gewaarborgd door diverse protocollen.

Veilig en vertrouwd

De Bombardon is een plek waar kinderen (en ouders) zichzelf mogen zijn en zich kunnen ontwikkelen op een manier die bij hen past. De cultuur op De Bombardon wordt gezamenlijk gevormd, en dit weerspiegelt zich in de manier waarop we met elkaar en met de kinderen omgaan. Dit uit zich onder meer in de betrokkenheid die we tonen, zowel naar de kinderen toe, als naar elkaar als ouders.

Een kenmerkend voordeel van een ouderparticipatiecrèche is dat er veel meer vaders betrokken zijn dan in een reguliere crèche. Het belang van zowel mannelijke als vrouwelijke rolmodellen is cruciaal voor jongens en meisjes.

Gebouw en buitenruimte

De Bombardon is gevestigd in een voormalige kleuterschool en biedt een prachtige ruimte waar kinderen kunnen spelen, leren en zich ontwikkelen. Onze locatie is zorgvuldig ontworpen om tegemoet te komen aan de ontwikkelingsbehoeften van kinderen van 0 tot 4 jaar.

Rustige ruimte

Hier bieden we activiteiten aan die gericht zijn op het bevorderen van concentratie, creativiteit en fijne motoriek. Kinderen kunnen knutselen, puzzelen en spelen in verschillende hoekjes zoals een keukentje en een poppenhoek. Ook zijn er speeltjes voor de kleine baby's, zoals zachte knuffels, rammelaars en speelbogen, voor de stimulatie van de zintuiglijke en motorische ontwikkeling.

Speelruimte

Deze ruimte is ontworpen om actief spel en grove motoriek te bevorderen. Hier kunnen oudere kinderen rennen, klimmen en ontdekken in een veilige en uitdagende omgeving. Ze kunnen zich uitleven op een groot klimhuis en gebruikmaken van materialen zoals kussens, hoepels, ballen en een kruiptunnel om hun fysieke vaardigheden te ontwikkelen en hun energie kwijt te kunnen.

Buitenspeelplein

De ruime tuin is een verlengstuk van de binnenruimtes en biedt kinderen de mogelijkheid om de zintuigen te ontwikkelen. Het is voorzien van veel groen en schaduw, wat een rustgevende en natuurlijke omgeving creëert. Voor kinderen van verschillende leeftijden wordt gespeeld bij de grote zandbak. Ook is er een zand/water-tafel, waar ze kunnen experimenteren met texturen en materialen. Het speeltoestel biedt uitdaging en nodigt kinderen uit om hun evenwicht te oefenen. Er zijn diverse soorten fietsen om de grove motoriek van de oudere kinderen te stimuleren.

Basis voor het hele gezin

De statutaire doelstelling van De Bombardon, zoals vastgelegd bij de oprichting in 1982, is als volgt: 'Het doel van de vereniging is om de leden een opvangmogelijkheid te bieden voor hun kinderen gedurende een deel van de dag, waarbij integrale ontplooiingsmogelijkheden worden geboden onder leiding van ouders of verzorgers, gebruikmakend van de beschikbare ruimte(n) van de vereniging.'

Praktijkdoelstellingen

De statutaire doelstelling hebben wij vertaald naar de volgende punten:

1. Het creëren van een veilige opvangplek waar kinderen de ruimte krijgen en gestimuleerd worden om zich op verschillende gebieden te ontwikkelen, waaronder motorische, cognitieve, sociale en emotionele competenties.
2. Het bieden van een ontmoetingsplek voor zowel kinderen als ouders, waar interactie en sociale verbinding worden bevorderd.
3. Het bevorderen van het pedagogisch denken van de participerende ouders, waarbij zij groeien als opvoeders en kennis opdoen over de ontwikkelingsmogelijkheden van kinderen.

Ontwikkeling kind én ouder

De Bombardon wil een omgeving creëren waar kinderen zich veilig voelen, en zich ontplooiën op verschillende gebieden, gedurende hun verblijf op de opvang. Wat de ouderparticipatieopvang zo kenmerkt, is dat we niet alleen aandacht hebben voor de kinderen, maar ook voor de ouders. Deze krijgen de kans om hun rol als opvoeders te versterken en te groeien in hun pedagogisch denken. Het legt een basis voor het hele gezin.

Praktische gegevens

Openingstijden

De Bombardon is van maandag tot en met vrijdag geopend van 8:15 uur tot 17:15 uur. Op ieder dagdeel (ochtend en middag) zijn normaal gesproken drie draaiers aanwezig. Onder een 'draaier' verstaan we een ingewerkte ouder die getraind is om op de groep te staan.

Ochtend:

- Draaier 1 is aanwezig van 8.15 uur tot 13.00 uur (4¾ uur)
- Draaier 2 is aanwezig van 8.15 uur tot 13.00 uur (4¾ uur)
- Draaier 3 is aanwezig van 8.45 uur tot 13.15 uur (4½ uur)

Middag:

- Draaier 1 is aanwezig van 12.45 uur tot 17.30 uur (4¾ uur)
- Draaier 2 is aanwezig van 12.45 uur tot 17.30 uur (4¾ uur)
- Draaier 3 is aanwezig van 13.00 uur tot 17.30 uur (4½ uur)

Bijzonderheden

- Als een draaier zowel 's ochtends als 's middags draait, moeten de overige twee middagdraaiers om 12.45 uur aanwezig zijn;
- Als er op een dagdeel acht of minder kinderen aanwezig zijn dan kan er besloten worden met twee draaiers te draaien. In geval van twijfel dienen de draaiers de rekentool van de Rijksoverheid te raadplegen (www.1ratio.nl).
- In geval van afwezigheid (bijv. door vakantie of ziekte) zorgt de draaier zelf voor vervanging. In praktijk omdat de lijntjes binnen de Bombardongemeenschap kort zijn, is er altijd snel en gemakkelijk vervanging te vinden.
- Draaiers die de hele dag draaien, hebben recht op een half uur pauze.

Groepsopbouw en draaier-kindratio

De Bombardon biedt opvang voor kinderen van 3 maanden tot 4 jaar. Elke dag is er één verticale groep, waar maximaal zestien kinderen worden opgevangen. Om ervoor te zorgen dat er een gebalanceerde groepssamenstelling is, en om overbelasting te voorkomen, werken we met een 'sterrensysteem'.

Binnen het sterrensysteem krijgen kinderen verschillende aantallen sterren toegewezen op basis van hun leeftijd. Baby's tot 1 jaar tellen voor drie sterren, kinderen van 1 tot 1½ jaar hebben twee sterren en kinderen van 1½ tot 2 jaar hebben één ster. Vanaf hun 2e verjaardag hebben kinderen geen sterren meer. Per dagdeel streven we naar een maximum totaal van 13 sterren, waarbij hooguit drie 'driesterrenkindjes' en hooguit vijf 'twee- en driesterrenkindjes' aanwezig zijn. In noodgevallen kan er tijdelijk een hogere belasting in het rooster optreden, maar dit zal nooit de toegestane draaier-kindratio overschrijden (zie www.1ratio.nl).

Daarnaast hanteren we een regeling waarbij ouders hun kind twee dagen naar De Bombardon kunnen brengen, en in ruil daarvoor draait de ouder één dagdeel. Dit betekent dat een kind gemiddeld 2,5 dag per week bij ons verblijft, waarbij het kind met de ouder meekomt tijdens het draaien. Ouders met meerdere kinderen draaien dubbel, bijvoorbeeld 2 dagdelen omdat ze 2 kinderen naar De Bombardon brengen. Hierdoor zijn alle kinderen maximaal 2 dagen per week op de opvang, zonder dat de eigen ouder aanwezig is. Het is niet mogelijk om je kind structureel extra dagdelen te brengen.

Door middel van dit beleid zorgen we voor een gebalanceerde en veilige groepsomgeving, waarin elk kind de aandacht en zorg krijgt die het nodig heeft. Ons streven is om elke individuele kinderopvangervaring te ondersteunen en te bevorderen, waarbij we ouders actief betrekken bij de ontwikkeling en het welzijn van hun kinderen op De Bombardon.

2. Pedagogische visie

Visie op opvoeden

Op de Bombardon staat een veilig sociaal-emotioneel klimaat centraal. Wanneer kinderen zich veilig voelen, hebben ze meer ruimte om zich te ontwikkelen. Kinderen leren omgaan met anderen, in spel en conflict. Ze leren geven en delen, ze worden zich bewust van zichzelf in relatie tot anderen en ontwikkelen vriendschappen. We streven naar harmonie tussen de opvoeding op de Bombardon en thuis. Dit gebeurt door rekening te houden met individuele wensen van de ouders ten aanzien van de verzorging.

Thomas Gordon methode

Het pedagogisch klimaat is gebaseerd op de communicatiemethode van Thomas Gordon. Daarbij is een sleutelrol weggelegd voor effectieve, respectvolle en gelijkwaardige communicatie.

- Ik-boodschap: Een ik-boodschap verwoordt het gevoel van degene die de boodschap uitspreekt. (Ik vind het niet leuk wat je nu doet.) Hierdoor wordt het kind uitgenodigd om het storende gedrag te veranderen. Het kind krijgt hierbij de vrije keuze om te veranderen. Als er een emotie wordt geuit, is het van belang dat deze past bij de ik-boodschap.
- Actief luisteren: Je checkt of je de boodschap die het kind uitzendt goed begrijpt. Hierdoor laat je merken dat je het kind met zijn probleem accepteert. Het kind hoeft niet te veranderen. Het kind komt zelf tot een oplossing. Een voorwaarde voor actief luisteren is tijd. Zo wordt het kind de ruimte gegeven zijn verhaal te doen.
- Terugsporen: het erkennen van het gevoel van het kind. Omdat kinderen nog niet in staat zijn om emoties verbaal te uiten, hebben ze niets anders voorhanden dan huilen/drift/boosheid etc. Het is effectief om deze emoties eerst te erkennen en daarna pas het kind naar een eventuele oplossing te begeleiden. Door dit terugsporen bied je structuur in het reflecteren van het kind op een bepaalde situatie.

Communicatie en grenzen

Een draaiër bepaalt voor zichzelf welk gedrag deze wel of niet accepteert. Grenzen zijn voor iedereen persoonlijk. Het kind leert hiermee omgaan.

Er zijn ook een aantal Bombardonregels die behulpzaam zijn in het aangeven van grenzen:

- Laat een kind emoties uiten: Jonge kinderen ontdekken de wereld en hun emoties. Die emoties mogen er zijn. Sla deze stap niet over door snel weer over te gaan tot de orde van de dag. Kinderen die hun gevoel overslaan vertonen jengelig gedrag, zijn huilerig om niets en eisen overdreven veel aandacht op. Het is mogelijk om het kind te helpen zich te ontladen door het goed te laten uithuilen maar ook door bijv. wilde spelletjes of fanatiek dansen. Bij afkeuring wordt de emotie die onder de drift of huilbui zit onderdrukt, wat in het slechtste geval tot agressie of somberheid kan leiden.
- Maak oogcontact met het kind. Zo kan het kind de aandacht beter vasthouden.
- In de opvoeding van kinderen gaat het om *Stimuleren, Steunen en Sturen*. We zijn positief en moedigen aan. We versterken positief gedrag en negeren waar mogelijk negatief gedrag. Draaiërs wijzen het kind nooit af, alleen *het gedrag*. In plaats van zaken te verbieden, benadrukken we liever wat een kind wél mag. In plaats van 'Niet met je handen eten', zeggen we: 'Pak je lepel maar'.

Sociale-emotionele veiligheid

Sociaal-emotionele veiligheid wil zeggen dat een kind zich kan ontspannen en zichzelf kan zijn als resultaat van een goede hechtingsrelatie met de opvoeder(s)/verzorger(s) in een veilige en vertrouwde omgeving. Hechting is een band van warmte, liefde en geborgenheid tussen kind en verzorger. Hechting ontstaat in het eerste levensjaar in de interactie tussen kind en volwassene.

Kinderen ontwikkelen zich van 0-4 jaar van volkomen afhankelijkheid naar relatieve zelfstandigheid. Ze ontwikkelen een bewustzijn van zichzelf en van de eisen die de omgeving stelt. De sociaal-emotionele ontwikkeling gedijt het best op veel contact met de sociale omgeving. Kinderen zijn vanaf heel jonge leeftijd in elkaar geïnteresseerd. Vertrouwdheid tussen kinderen ontstaat bij jonge kinderen door regelmatig samen te spelen. Het is belangrijk om als draaiers aandacht te zorgen dat alle kinderen gerespecteerd worden. Dit betekent aandacht van ouders/draaiers om kinderen te helpen en begeleiden om elkaar te begrijpen en samen te spelen en daarbij veel uit te leggen en te benoemen.

Structuur opvangdag

De dagdelen op de Bombardon hebben eenzelfde structuur, daarmee is de dag voorspelbaar en dat geeft de kinderen een veilig, vertrouwd gevoel. Er is een structuur die ten allen tijde geldt, deze geeft de kinderen houvast. De draaiers verdelen onderling taken met elkaar. Het is op die manier helder wie hoofverantwoordelijk is op dat moment. De draaiers wisselen gedurende het dagdeel van de onderstaande rollen:

- Speler (verantwoordelijk voor spel/activiteit/ toezicht op de kinderen),
- Zorger (o.a. luiers verschonen, helpen bij toiletgang en naar bed brengen van de kinderen).
- Kuiser (hygiëne/facilitaire taken)

Er is een vast rooster waardoor een kind iedere week dezelfde draaiers ziet, dit geeft een vertrouwd gevoel en biedt duidelijkheid en veiligheid aan de kinderen.

Vaste draaiers en plusdiensten

Bij De Bombardon spelen vaste draaiers een cruciale rol in het creëren van een stabiele en vertrouwde opvangomgeving. Deze draaiers behouden hun rol gedurende langere perioden, waardoor kinderen bekende gezichten hebben tijdens hun opvangtijd, wat bijdraagt aan een gevoel van vertrouwdheid en veiligheid.

Plusdiensten worden ingezet op momenten zonder vaste draaiers. Het streven is om dezelfde draaier gedurende meerdere weken in te zetten voor plusdiensten. Dit waarborgt niet alleen de nodige flexibiliteit in de opvangplanning, maar zorgt er ook voor dat kinderen gedurende deze tijden dezelfde vertrouwde gezichten zien. Hierdoor ervaren ze continuïteit, wat een positieve invloed heeft op de opvang van de kinderen binnen De Bombardon.

De kinderen die een middagslaapje doen, worden in principe door de ochtenddraaiers op bed gelegd. Dit biedt kinderen emotionele veiligheid, omdat ze dan door de draaiers waar ze de hele ochtend mee samenzijn, op bed worden gelegd. Als kinderen vanuit een andere ruimte (bijvoorbeeld een slaapkamer of de verschoningsruimte) zich opnieuw bij de groep voegen, wordt dit altijd begeleidt door een draaier. Ze komen dus nooit alleen een ruimte binnen. De aanwezige draaiers worden geattendeerd op het kind dat zich bij de groep voegt.

Wenbeleid

De Bombardon hanteert een gestructureerd wenbeleid.

Wennen tijdens proefdraaien

Nieuwe draaiouders nemen meestal hun kind/kinderen mee tijdens het proefdraaien. Dit is bij uitstek een goed moment voor de kinderen om te wennen aan de Bombardon. Onderzoek toont aan dat kleine kinderen beter wennen aan nieuwe mensen, situaties en omgevingen als zij samen met hun ouder zijn.

Op de Bombardon is afgesproken dat nieuwe kinderen ten minstens twee keer met hun ouders meekomen bij het proefdraaien. Ze zijn dan boventallig op de stamgroep, maar hun eigen ouder is er ook bij.

Wennen na het proefdraaien

Na het proefdraaien volgt er nog een wenperiode op de dagen waarop de kinderen gebracht zullen worden. In deze wenperiode wordt het aantal uren dat een kind doorbrengt op de groep steeds uitgebreid zodat kinderen kunnen wennen aan de Bombardon. Dit gebeurt als de kinderen al in het rooster zijn opgenomen als deel van de stamgroep.

Het wennen na het proefdraaien verspreiden wij over twee wenmomenten, zodat de het kind geleidelijk kan wennen aan een hele dag op de Bombardon zijn. Het eerste wenmoment komt het kind drie uur spelen op de Bombardon.

Bij het tweede wenmoment komt het kind vijf uur spelen op de Bombardon. Hierna kan het kind alle dagdelen gebracht worden. Als ouders langer willen wennen, of het draaiteam merkt dat het kind hier behoefte aan heeft, is dit uiteraard mogelijk in overleg tussen ouders en de draaiers van de betreffende dagdelen.

Gedurende de eerste wenperiode van een kind, wordt het kind gekoppeld aan een vaste draaiër per dagdeel; een dagmentor. Deze draaiër neemt in de eerste drie brengdagen de zorg van het kind op zich, zodat het kind en de ouders een vast aanspreekpunt heeft. Tijdens de wenmomenten wordt er door deze draaiër extra tijd en aandacht besteed aan de overdracht tussen ouders en draaiers, ook bij het afscheid van de kinderen met hun ouders.

Na deze wenperiode, geldt er nog een overgangsperiode van drie maanden. De eerste drie maanden dat een kind bij de Bombardon is, kan het nog steeds wennen zijn. Ook tijdens deze maanden blijft de dagmentor het aanspreekpunt voor het kind en ook de ouders.

Om goed in de gaten te houden of een kind zich thuis gaat voelen op de Bombardon, houdt een van de twee hoofdmentoren na de eerste 3 maanden een evaluatiegesprek met de ouders. Voor dit gesprek wordt vooraf input van de dagmentor gevraagd. Ook wordt input van alle draaiers opgehaald via een digitale vragenlijst.

3. Ontwikkeling kinderen

Stabiliteit voor baby's op een verticale groep

De Bombardon heeft een verticale groep en biedt opvang aan kinderen van drie maanden tot vier jaar. De Bombardon waarborgt de kwaliteit van opvang voor alle levensfasen die de kinderen doorlopen.

Baby's volgen hun eigen ritme op de Bombardon en worden niet gedwongen in het dagritme van de groep mee te gaan. In samenspraak met de ouders van de baby wordt er een plan gemaakt passend bij de ontwikkeling van de baby. Dit plan wordt ingevuld op het babyrooster; een uitgebreidere schriftelijke overdracht tussen ouders en draaiers. Dit babyrooster wordt regelmatig opnieuw afgestemd zodat het altijd up to date is. Doordat de Bombardon uit meerdere ruimtes bestaat is het eenvoudig om rust te bewaren voor de jongere kinderen. De oudere kinderen kunnen onder begeleiding uitgelaten spelen in de actieve ruimte of buiten. Terwijl de rustige ruimte tegelijkertijd een oase van rust is voor baby's en jonge kinderen. Baby's zijn altijd deel van de groep en worden betrokken bij het bredere dagritme. Ook als de baby nog geen vast voedsel neemt, betrekken we de baby bij de gezamenlijke eetmomenten aan tafel.

Dezorger ontvangt de baby's in de ochtend en zorgt volledig op de hoogte te zijn van de baby door te informeren bij de ouders. Dezorger heeft als prioriteit de kleinsten te verzorgen, op drukke momenten wordt dezorger ondersteund door de Kuiser. Dezorger delegeert taken zoals luiers verschonen bij baby's of plasmomenten met de peuters aan de Kuiser. Dezorger is verantwoordelijk dat hij/zij overzicht houdt over de zorgtaken.

Sociale ontwikkeling

Belangrijk aspect van de sociale ontwikkeling is de ervaring hoe het is om samen te zijn met andere kinderen en volwassenen. Het kind treft op ieder dagdeel andere draaiers en een andere samenstelling van de groep. Door het omgaan met leeftijdgenootjes en andere opvoeders leert het kind de uitwerking van z'n gedrag op anderen dan de eigen ouders kennen.

Het kind ziet ook hoe de eigen ouder op gedrag van andere kinderen reageert. Mede hierdoor krijgt het kind inzicht in zijn eigen gevoelens en leert het andere reactiemogelijkheden. Tevens leert het kind al vroeg de betekenis van delen, troosten, helpen, rekening houden met de ander en omgaan met conflicten.

De draaiers proberen gevoelens van de kinderen, zoals blijdschap, woede, verdriet, angst en onverschilligheid, te verwoorden (volgens de Gordon methode) Het kind leert hierdoor de eigen gevoelens en die van anderen te herkennen en ermee om te gaan. Het fantasiespel geeft kinderen gelegenheid situaties op hun eigen manier na te spelen en zich hierin te uiten.

Stimuleren van sociaal gedrag

De draaiers helpen de kinderen bij het verwerven van sociale kennis en vaardigheden, die het gezellig samen zijn en spelen met anderen bevorderen. De draaiers stimuleren het samenspelen, creëren rustige momenten, waarin de kinderen wordt gestimuleerd iets te vertellen en naar elkaar te luisteren en corrigeren indien nodig onacceptabel gedrag. Respect voor (het anders zijn van) elkaar staat voorop. Door de interactie met kinderen, in zowel kleine als grotere groepjes als tijdens de groepsmomenten, groeien kinderen in hun sociale ontwikkeling. Hierbij speelt het kopiëren van sociaal gedrag van groepsgenootjes een grote rol. De kinderen wordt geleerd om samen te spelen.

Omgang met conflicten

Kinderen worden gestimuleerd hun sociale problemen onderling op te lossen. De draaiers leren de kinderen rekening met elkaar te houden door voor te doen hoe, eventueel via overleg, tot overeenstemming gekomen kan worden.

Daarom kijkt de draaier eerst of de kinderen zelf tot een oplossing komen. Wanneer dit niet (voldoende) lukt - bijvoorbeeld wanneer het leeftijdsverschil te groot is of wanneer steeds hetzelfde kind als "winnaar" of "verliezer" uit de strijd komt - helpt de draaier de kinderen. Er wordt aan de kinderen gevraagd wat er is gebeurd en de kinderen worden vervolgens gestimuleerd om tot een oplossing van het conflict te komen (volgens Gordon methode).

Bijvoorbeeld: één fiets waar twee kinderen op willen rijden. Samen met de betreffende kinderen wordt gezocht naar een afspraak hierover (bijvoorbeeld twee rondjes fietsen en dan de ander). De draaier houdt op de achtergrond toezicht of beide kinderen zich aan deze afspraak houden.

Zo leren de kinderen voor zichzelf op te komen en daarnaast rekening te houden met anderen. Kinderen hebben het meeste vertrouwen in hun eigen mogelijkheden wanneer ze zelf ervaren dat ze met bepaald gedrag een ruzie kunnen oplossen of een onveilige situatie in een veilige kunnen veranderen.

Persoonlijke competenties

Ontwikkeling identiteit en zelfvertrouwen

Geleidelijk aan wordt het kind zich ervan bewust dat het een persoon is, dat verschilt van ieder ander. Om het identiteitsbesef te bevorderen wordt in de kringgesprekken regelmatig aandacht besteed aan de persoonlijke verhalen van het kind, het opnoemen of zingen van alle namen en stil gestaan bij elkaars uiterlijk.

De kinderen leren om op hun beurt te wachten en naar anderen te luisteren. Een positieve benadering bevordert het zelfvertrouwen van het kind evenals het aanspreken op niveau en het geven van kleine opdrachten en zelfstandige taken. De zelfredzaamheid wordt ook gestimuleerd door, bijvoorbeeld, het opruimen van het speelgoed of zelf de jas aan-/uitdoen en ophangen. Wanneer een kind positief over zichzelf en zijn eigen kunnen denkt, geeft dit een stevige basis om ook de ander met vertrouwen tegemoet te treden.

Mogelijkheden voor lichamelijke ontwikkeling

A. De grove motoriek

Er kan met hekjes een eigen plek worden gemaakt waar baby's veilig, eventueel met diverse speeltjes, hun eigen mogelijkheden kunnen ontdekken. Bovendien is er een grote mat waar jong en oud met elkaar kunnen "rollebollen", in de speelruimte.

Elk dagdeel laat de kinderen buiten spelen. Alleen bij uitzonderlijk slecht weer blijft men binnen. In de zomer speelt vaak de hele dag zich buiten af. Zowel het speelplein als de speelruimte bieden kinderen die al kunnen lopen veel mogelijkheden om te klauteren, glijden, fietsen, rennen, springen en dansen. De kinderen leren zodoende hun eigen grenzen kennen en te vertrouwen op eigen kunnen. Ze worden zich bewust van gevaar en risico's van druk spel.

B. De fijne motoriek

Bij baby's kan de fijne motoriek gestimuleerd worden door rammelaars, knisperboekjes en dergelijke. De oudere kinderen kunnen hun fijne motoriek oefenen door middel van puzzels, diverse spelletjes, handvaardigheidsactiviteiten (kleien, tekenen, schilderen, knippen en plakken) en tijdens het spelen in de zandbak.

C. Het lichaamsbesef

Door te zien, horen, voelen, ruiken en proeven ontdekt en ervaart het kind zijn eigen lichaam en de wereld om zich heen. De zintuiglijke ontwikkeling speelt een belangrijke rol in het leren kennen van mensen en dingen en in het bewust worden van verschillen. Materialen als vingerverf, klei, water en zand (zandbak) leveren hieraan een bijdrage.

Cognitieve ontwikkeling en taal

De cognitieve ontwikkeling heeft betrekking op de ontwikkeling van taal (begrijpen en spreken) en denken. Op de Bombardon zijn diverse materialen aanwezig zoals puzzels en constructiematerialen zoals lego, houten blokken en noppen om de cognitieve ontwikkeling te stimuleren. Ter stimulering van taal wordt er veel gezongen en gepraat tijdens de eetrondes. Ook lezen draaiers regelmatig boekjes voor. Er is een grote voorraad boeken, waarvan een aantal zelf door de kinderen bekeken kan worden. De boeken worden regelmatig verwisseld. Tijdens het verschonen, naar bed brengen en op andere rustige momenten, heeft de draaier persoonlijk contact met het kind, wat een ideaal moment is om een indruk te krijgen van de ontwikkeling in cognitie en taal.

Creatieve ontwikkeling

Door het aanbieden van allerlei soorten materialen (water, zand, krijt, verf, klei, verkleedkleden en schmink) en activiteiten (muziek, dans, drama, verhalen) stimuleert men de creatieve ontwikkeling. Gestreefd wordt om per dagdeel een activiteit aan te bieden aan de groep. De kinderen mogen kiezen of zij hier wel of niet aan meedoen, maar het streven is om alle kinderen hierbij te betrekken. Tijdens een creatieve activiteit worden kinderen verbaal en motorisch uitgedaagd door de draaiers op het niveau van de ontwikkeling van het kind. De activiteitencommissie hangt regelmatig nieuwe activiteiten (o.a. knutselvoorbeelden) op aan het bord in de rustige ruimte. De activiteiten hebben vaak te maken met een thema of seizoen.

Zindelijk worden

Elk kind wordt minimaal een keer per dagdeel verschoond of gevraagd naar de wc te gaan. Als het kind er zelf aan toe is wordt er aandacht besteed aan de zindelijkheid. Er wordt met ouders besproken hoe het kind het beste begeleid kan worden in de stap naar zindelijkheid. We maken hierbij gebruik van maatwerk.

Morele competenties

Het overbrengen van waarden en normen speelt in de opvoeding van de kinderen voortdurend een rol. Waarden geven uitdrukking aan de betekenis die mensen hechten aan bepaalde gedragingen, dingen of gebeurtenissen. Het zijn ideeën of opvattingen die aangeven hoe belangrijk mensen iets vinden. Normen vertalen de waarden in regels en voorschriften hoe volwassenen en kinderen zich behoren te gedragen. Een aantal regels ligt vast op de Bombardon vanwege de veiligheid. Deze staan ook niet ter discussie. Verdere regels of werkwijzen kunnen ter discussie gesteld worden op een algemene ledenvergadering. Daarnaast wordt er veel informatie uitgewisseld tijdens het intervisiegesprek, thema-avonden of op andere momenten, als bijvoorbeeld 's morgens de koffietafel.

Uitwisseling van waarden en normen

De ouders gaan met de kinderen en met elkaar om op basis van respect, aandacht, vertrouwen, begrip en liefde. Ook de ouders communiceren via de Gordon methode. Zij zorgen ervoor dat kinderen vanuit deze veilige basis de wereld kunnen verkennen en hun mogelijkheden kunnen ontdekken. De Bombardon biedt hiervoor expliciet de ruimte, zowel in figuurlijk als in letterlijke zin. Zo krijgen kinderen vertrouwen in zichzelf, zijn zij in staat een positief mensbeeld te ontwikkelen. Er wordt uitgegaan van diversiteit, talenten en mogelijkheden van zowel ouders als de kinderen. Ouders onderling geven hierbij het goede voorbeeld.

Afspraken, regels en omgangsvormen

Er zijn op de Bombardon verschillen regels en afspraken. Veel van de regels zijn opgenomen in de "Regels van A tot Z" dat onderdeel uitmaakt van de Welkomstmap die alle draaiers krijgen.

Er zijn regels en afspraken over verschillende gebieden:

1. Regels met als doel de veiligheid te bevorderen.
2. Afspraken met betrekking tot sociaal gedrag.
4. Regels die zorgvuldig omgaan met materiaal stimuleren.
5. Regels in verband met orde, netheid en hygiëne.

De draaiers wijzen de kinderen alleen als dat nodig is op de regels en de afspraken. De cultuur op de Bombardon – die natuurlijk meer omvat dan alleen regels – wordt aan de kinderen voorgeleefd en door kinderen geïmiteerd en nageleefd.

Feesten en rituelen

Een aantal gebeurtenissen zoals verjaardagen en afscheid worden op de Bombardon gevierd. Bij een verjaardag staat een kind even in het middelpunt van de belangstelling en daarbij horen slingers, feestmuts, de feeststoel met de kroon, traktatie, toezingen en een cadeautje van de Bombardon. Ook bij de komst van een nieuw kind op het dagdeel of bij de geboorte van een broertje of zusje wordt stil gestaan.

Daarnaast is er jaarlijks een aantal feesten buiten de gewone openingstijden, zoals sinterklaas. Ook wordt er jaarlijks een kampeerweekend voor ouders en kinderen georganiseerd.

4. Waarborgen pedagogisch handelen

Inwerken van draaiouders

Bij de Bombardon wordt veel waarde gehecht aan het zorgvuldig inwerken van nieuwe draaiouders. Dit inwerkproces verloopt volgens een gestructureerde procedure die 12 weken duurt. Het inwerken begint met boventallig meedraaien op de groep, waarbij elke nieuwe draaier onder de begeleiding valt van een ervaren hoofdmentor. In principe draait een nieuwe draaier drie keer mee. Indien na evaluatie blijkt dat er meer tijd nodig is, kan het inwerktraject worden verlengd. Tijdens dit proces worden nieuwe draaiers ook betrokken bij het professionaliseringstraject.

Mentoren voor draaiers en kinderen

Bij de Bombardon is er een speciale mentorcommissie, bestaande uit twee ervaren ouders, die als hoofdmentoren fungeren. Deze hoofdmentoren hebben de verantwoordelijkheid voor de intake, de inwerkperiode van nieuwe draaiouders, en de wenperiode van nieuwe kinderen. Elk nieuw gezin wordt toegewezen aan een hoofdmentor.

De hoofdmentoren nemen nieuwe draaiers onder hun vleugels en voorzien hen van de nodige begeleiding. Tijdens het boventallig draaien krijgt een nieuwe draaier een vaste dagdeelmentor toegewezen, die het inwerkproces in de praktijk begeleidt. Deze dagdeelmentor wordt geselecteerd door de hoofdmentor op basis van ervaring en senioriteit. Er is regelmatig contact tussen de hoofdmentor en de dagdeelmentor, waarbij de bevindingen van de dagdeelmentor en andere mededraaiers worden meegenomen tijdens de evaluatiemomenten na 6 en 12 weken. De begeleiding van de dagdeelmentor en hoofdmentor loopt door totdat de inwerkperiode van 12 weken is voltooid. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een gestandaardiseerde inwerklijst, zodat alle aspecten van het draaierschap aan bod komen.

Inwerkperiode en aspirant-lidmaatschap

Voordat een nieuwe draaier begint, krijgt hij of zij van de mentor het kwaliteitsprofiel van de Bombardon. De eerste drie maanden ben je als draaier aspirant lid. Na 6 en na 12 weken evalueren de mede-draaiers en de mentor of de nieuwe draaier voldoet aan alle gestelde eisen. Er is een uitgebreide mentorlijst beschikbaar, waarin alle competenties en bekwaamheden van de draaier worden weergegeven. Gedurende de inwerkperiode en het aspirant-lidmaatschap, vinden gesprekken plaats op basis van deze lijst. Dit draagt bij aan een effectieve begeleiding en ontwikkeling van de draaier. Ook kan elk draaier rekenen op ondersteuning van zowel mededraaiers als de mentor.

Wanneer er een of meerdere van deze kwaliteiten nog niet (voldoende) aanwezig zijn, worden er tips en adviezen gegeven om als draaier te groeien en hiermee wordt de inwerkperiode verlengd. Na twee maanden wordt er opnieuw geëvalueerd. Wanneer onvoldoende wordt voldaan aan het kwaliteitsprofiel, wordt advies aan het bestuur gevraagd en kan in overleg met de nieuwe draaier het lidmaatschap beëindigd worden. De draaier krijgt indien gewenst twee maanden de tijd om een nieuwe plek te vinden voor de opvang van zijn/haar kind(eren). De draaier draait zolang nog door, eventueel met aanpassingen in de taakvervulling.

Verantwoordelijkheid

Elke draaiouder is verantwoordelijk voor zijn eigen draaidagdeel/dagdelen. De draaiouder regelt zelf vervanging van andere draaiouders wanneer hij/zij afwezig is vanwege vakantie dan wel (kortdurige) ziekte. Ook is de draaier verantwoordelijk voor zijn of haar scholing. Bijscholing is verplicht voor draaiers en presentie wordt bijgehouden.

Starten bij commissies

Naast het draaien op een dagdeel heeft elk gezin inbreng in de organisatie door deel te nemen aan een commissie. Dit hoeft pas na drie maanden zodat het startende gezin eerst rustig kan landen en wennen op De Bombardon. De commissies zijn verschillend van aard en zwaarte, en bij het vervullen van een taak wordt er in eerste instantie gelet op affiniteit met de rol, daarnaast natuurlijk met beschikbaarheid van een plek. Het bestuurslid 'operationele zaken' houdt de vacante plekken bij in een overzicht, informeert nieuwe leden over de beschikbare plekken en stimuleert de verschillende commissies om tot actie te komen, wanneer nodig. De commissies leggen verantwoordelijkheid af aan het gekoppelde bestuurslid.

Bij de Bombardon wordt erop toegezien dat er binnen in de commissies geen sprake is van belangenverstrengeling. Dit wordt door het operationele bestuurslid bijgehouden. Zo kunnen meerdere leden uit een gezin niet commissies of een bestuursfunctie bekleden waarbij hier sprake (zou kunnen) zijn. Indien wel het geval, dan wordt er gezocht naar een passend alternatief. Het bestuur dient uit verschillende ouders te zijn samengesteld welke niet samen ook één huishouden vormen.

Historicus Maarten van Rossem op bezoek bij de Bombardon voor een uitzending van RTV Utrecht. Het thema was 40 jaar ouderparticipatieopvang en de actieve rol van vaders hierbij.

Professionalisering

Om de kwaliteit van het pedagogisch handelen van ouders verder te waarborgen en hun kwaliteiten en talenten te ontwikkelen zijn er gedurende het jaar verplichte cursussen en trainingen, thema-avonden en intervisie momenten. De Bombardon wordt ook ondersteund door een externe pedagogisch coach, met kennis van ouderparticipatie op en de Gordon methodiek. Hiermee voorkomen we dat we enkel en alleen op onze eigen inzichten en ervaringen afgaan. Door externe coaching versterken we ons professioneel pedagogisch handelen.

Scholing

De beginnende draaier volgt verplicht de cursus 'inleiding tot de Gordon-methode'. Deze training wordt verzorgd door de gecertificeerde externe trainer Annelies van den Munkhof. Deze cursus bestaat uit een theoretisch deel en een praktijktraining op locatie. Voor de theorie maken wij gebruik van het boek 'Opvoeden in de kinderopvang volgens de Gordon-methode'. Ook ontvangt elke beginnend draaier een cursus EHBO voor kinderen.

Intervisie

Daarnaast is er jaarlijks minimaal een intervisie-moment, waarbij de draaiers hun eigen dagdeel en elkaars handelen met elkaar doorspreken en hieruit voortvloeiende verbeterpunten opstellen. Daarnaast gaan de twee dagdelen van een bepaalde dag samen in gesprek om de continuïteit op een dag te waarborgen en een rustige overgang van ochtend naar middag te waarborgen.

Thema-avonden

Tijdens de thema-avond wordt een specifiek thema uitgediept in de vorm van een cursus. Onderwerpen die aan bod komen zijn o.a. uitdagend spel voor 2/3-jarigen, storytelling en communiceren met baby's. De pedagogische commissie organiseert deze avonden, Ze speelt in op de behoeften van kinderen en hoe (draai)ouders hier zich verder in kunnen ontwikkelen.

Pedagogisch coach en pedagogisch beleidsmedewerker

Het beleid wordt opgesteld door de *Pedagogische Commissie*. Ook hebben wij een lid dat tevens pedagogisch beleidsmedewerker is. Onze pedagogisch coach is de schakel tussen het pedagogisch beleid en de uitvoering ervan op de vloer.

Pedagogisch coach

Om de continuïteit van de coaching te waarborgen is er gekozen voor een externe pedagogisch coach. Een belangrijk punt van ouderparticipatie is dat ouders komen en ouders gaan om de zoveel jaar. Om de continuïteit te kunnen waarborgen kiezen wij ervoor om iemand langere tijd en officieel aan ons te verbinden.

Pedagogische commissie

Om de kwaliteit te waarborgen van het pedagogische beleid, en te zorgen dat dit voldoet aan de wettelijke kaders, is de pedagogische commissie een hoofdcommissie. Dit garandeert dat de bezetting van de commissie prioriteit heeft boven andere commissies. Door de vele ouders met een pedagogische of sociale achtergrond kunnen wij die kwaliteit ook waarborgen.

Beleid maken we samen

Daarnaast hechten wij grote waarde aan de ouderparticipatie. Al meer dan 40 jaar bepalen ouders samen allerlei soorten beleid binnen De Bombardon, door middel van ALV's, commissies en samenwerking. Dit is een onmisbaar deel van ouderparticipatie en een intrinsiek onderdeel van De Bombardon. Wij kiezen er daarom voor om dit niet bij een externe partij neer te leggen.

Pedagogisch beleidsmedewerker

Binnen de pedagogische commissie is er een lid dat de rol van pedagogisch beleidsmedewerker inneemt. Het uitgangspunt is dat dit lid nog langere tijd aan de Bombardon verbonden blijft. Mocht er ten tijde van het vertrek van deze persoon geen interne gekwalificeerde kandidaat zijn, dan beleggen wij de taken bij onze externe pedagogisch coach.

Persoonlijke- en teamontwikkeling

Persoonlijke ontwikkeling

Draaiers kunnen op meerdere plekken terecht voor extra hulp of informatie. Ze kunnen bij de pedagogische commissie terecht voor pedagogische vraagstukken, dilemma's en zorgsignalen. Ook kunnen draaiers contact zoeken bij de externe pedagogisch coach via de pedagogische commissie.

Teamontwikkeling

Naast de intervisie en coaching met de externe pedagogisch coach, wordt op meer manieren gewerkt aan teamontwikkeling. Verandering binnen teams, wordt door de roostercommissie aangekondigd en besproken met de betrokken draaiers.

De roostercommissie zorgt dat de teams in balans zijn en dat er een goede mix is van ervaren en minder ervaren draaiers. Daarnaast controleert een lid van de pedagogische commissie het rooster op pedagogische kwaliteit, zodat de roosters niet alleen rooster-technisch kloppen maar ook de hoogste kwaliteit garanderen. Zwakke plekken in het rooster kunnen dan in de gaten gehouden worden en eventueel maatregelen en extra hulp geregeld worden.

Muziekles voor kinderen o.l.v. Esther Pantekoek.

Ouderparticipatie opvang De Bombardon
Utrecht, 2024.

Tekst: Pedagogische commissie

Redactie en vormgeving: Floor Tinga

Protocollen, indraaiformulieren, reglementen en
overige bijlagen kunt u opvragen bij de commissie.

Vragen of opmerkingen?

Meld het ons via: meerweten@debombardon.nl

Of bezoek de website: www.debombardon.nl